

Ev Kitaba mewlîda şerîf

bi zimanê Kurmancî û zerîf Esera

Şêx Elî Umer Minle Elî

Bilbil 1367 salên Hicretê/1947 Z.

Qîmeta her nîsxekê 150 quruş Sûrî ye

Çapxana Araks - Heleb (Sûrye) - cada Tilel

Rastanîna Zimanî

û

Veguhastin ji Tîpên Osmanî

Dr. Mihemed Ebdo Elî

Efrîn . 2014

Ev Kitaba Mewlîda Şerîf

Bi Zimanê Kurmancî û Zerîf

Esera

Şêx Elî Umer Minle Elî

*****

Bilbil 1367 salên Hicretê/1947 Z.

Qîmeta her nisxekê 150 quruş Sûrî ye

Çapxana Araks - Heleb (Sûrye) - cada Tilel.

Rastanîna Zimanî

û

Veguhastin ji Tîpên Osmanî

Dr. Mihemed Ebdö Elî

Eferîn... 2014

Jînenîgariya Şêx Elî

Elî Umer Minle Elî ku bi Şêx Elî dihat nasî, li sala 1912an li gundê Dodo-Meydana ku bi ser devera Bilibilê ve ye jidayîk bûye. Ew bi navê kalikê xwe Minle Elî, ku zanayekî olî bû bi nav bûye. Şêx Elî di çûkaniya xwe de li ser destê Hec Îbrahîm (bavê Smaîl) perwerdeya olî wergirtiye û fêre zimanê Erebî û tirkî jî bûye, Hec Îbrahîm (bavê

Smaîl) li wê demê zanayekî olî bû û li gundê Hec Xelîl rûdinişt. Loma jî bandora mamosteyê wî pir lê bû bû, û gava ku Hec Îbrahîm çû ser qedera xwe, Hec Elî bi risteke ji 150 malikî şîna wî gerand, û belkî di her sirûdeke vê pirtûkê de navê wî bibîr tîne.

Li salên sî ji sedsala bîstan, piştî derketina tevgera Mirûdan, malbata Şêx Elî barkir û çû li gundê Bêkê bi cih bû, ew gund wê hîngê li devera Bilibilê gundê serke bû ji gundên malbata Şêx Smaîl Zade re.

Piştî wê, Şêx Elî bûpêşîmamê mizgefta Bilibil û zarokên gund jî fêr dikirin, û li sala 1945an bû karmendê nifûsê li devera Bilibilê. Lê wî li wê salê dev ji

wî karî berda, hat li bajarê Efrînê rûnişt û nivîsgehek ji bo rêvebirina karûbarên xelkê li ba dezgehên dewletê kir.

Li sala 1959an li gel hinek navnasên navça Efrînê, ji wan: Hec Bîlal Zîbar, Xoce Resûl silêman...), komeleya (Îslamî ya rindî û çêxwaziyê) li navça Çiyayê Kurmênc vekir. Komeleyê karûbarên çêxwaziyê dikir, mizgeft û dibistan li navçê ava dikirin û arikariya (mala sêwiyên Efrînê û Ezazê) dikirin. Ew komela ra salên şestî ji sedsala borî dixebitî, pişt re ew bi biryareke asayîşî ji hêla wezaretê karûbarên civakî de li Sûriyê hate qedexekiri û girtin.

Şêx Elî mirovekî oldar û çavekirî bû, ji xwendin û ji helbestê jî hez dikir. Gelek ristên wî di warên pesindana pêxember, evîndariya sofftiyê û di warê niştimanî û netewî de jî hene.

Şêx Elî li sala 1975an di bûyereke hatûçûyê de li ser riya Heleb û Efrînê jiyana xwe ji dest da.

Ristepirtûka wî ya olî ya bi navê (ev kîtaba mewlîda şerîf bi zimanê kurmancî û zrîf) li sala 1367an.G/1947an.Z li Helebê li çapxana Araks bi zimanê Kurmancî û tîpên Erebî-Osmanî hat çapkirin, lê belê, wekî ku di sirûda destpêkê de hatiye, wî ev nivîsar li sala 1363g/1944Z de nivîsandiye. Û ji ber ku karên nivîskî bi zimanê Kurdî li wan deman, nemaze di

warê olî de, pir hindik bûn, me xwast em wî karî windabûnê biparêzin û wî veguhêzin tîpên Kurdî yê Latîni û ji xwendevanan re wek wêjeya olî ya kurdî pêşkêş bikin. Lê pêwîst e em bêjin, ji ber ku li wan deman rêzman û rênvîsa Kurdî baş ne hati bû nas kirin û cihê xwe jî di nivîsandinê de negirti bû, loma jî dilovanî Hec Elî mewlîda xwe bi zimanê devkî yê wê demê nivîsandi bû. Loma jî me di amadekirina nivîsa Kurdî ya Latîni de, qaserî ku gengaz bû, şaşîtiyên rêzmanê û rênvîsê, me serast kirin.

Ji bilî wê, şorên ku bi Erebi yan Tirkî tê de hati bûn û ciyokên wan bi Kurmancî hebûn, û terezûya ristê ne dixistin, me pê guhertin, lê ew jî ne gelek bûn. Hêvîdar in em tê şaş ne çûbin û serkeftî bû bin.

Dr. Mihemed Ebdo Elî

Efrîn... 15.5.2014.

Xwendevanên Kurmancan ên delal:

Min ji we re mewlûda şerîf bi zimanê Kurmancî û zerîf, ji xwendevanên Kurmancan re nivîsand, hêvî dikim birayên min ên dîndar bi xwendina vê mewlûdê dilşad bibin.

Ji vê û şûn de, ezê dîwana Minle Elî bi zimanê Kurmancî û zerîf ji xwendevanên delal re diyarî bişînim.

Dîwan ji munacat û pesna fexrê kâinat wekî gulistanan hatiye xemlandin.

Minle Elî

E'ûzû bîllahî mine Şeytanî recîm Bismî Ellahî El Rehmanî El Rehîm

Bi 'ewna Xwdê min ev mewlîda wî fexrê cîhanî
Nivîsand bi qelemê xwe bi zimanê Kurdanî
Hêvî dikim hemû birayên min dilşad bin herdem
Lava bikin li min xudanê cirm û sûc û 'isyanî
Di sala hezar û sê sed û şêst û sê salên Hicrî de
Min şand ev yadîgara mewlîda ew şemsê tabanî
Ji birayê xwe Samîl re bi tewfîqa cenabê heq
Ji gundê Hec xelîl ew li nav Eşîra Şêxanî
Rica dikim ji ixwana wê senekin 'uzir û kêmanî
'Aciz im ez jî nadana nizanim 'ilm û 'urfanî
Jar e pir Bavê Sma'îl li dergehê bûye saîl
Li bihuştê bike naîl wî bibore tu bi xufranî
Li mehşerê tu ey Xweda ji Mistefa meke cuda
Min qûlê 'aciş û geda xudanê lutf û îhsanî
Selat û slama li ser wî qurre¹ çavan
Heya roj tim derê ava bi qasî dilopên baranê

---

¹ . Bi Erebî – قرّة العين

**Qesîda mewlîda şerîf
bi zimanê Kurmancî û zerîf**

Werin kî dike bi xwendin bide
dîsa hat meha mewlîdê
Kî dixwaze rehma xwedê
dîsa hat meha mewlîdê
Qedra mewlîdê bilind e
kî bike dostê Xwedê ye
Mihemed şefî'ê wî ye
dîsa hat meha mewlîdê
Kî ji pêxember hez dike
wê mewlîda wî bike
wê li wî şefa'etê bike
dîsa hat meha mewlîdê
Xudanê tac û zemzemê
xudanê qedra mu'ezzemê
Taha bû şeva Duşemê
dîsa hat meha mewlîdê
Hîngî heye bi dest te de
xwendin bide tu mewlîdê
Fexrê cîhanê Ehmed e
dîsa hat meha mewlîdê
Xudanê ava kewserê
şefî'ê roja mehşerê

Mefxerê c'han serwerî
dîsa hat meha mewlîdê
Kî eger dirhemekî bide
siba xwendina mewlîdê
Xweda wê bihuştê bidê
dîsa hat meha mewlîdê
Bavê Isam'îl hezar selewat
li serwerê pakîzat
Mihemed fexrê kaînata¹
dîsa hat meha mewlîdê

ew

---

¹ . Bi Erebî فخر الكائنات

E'ûzû bîllahî mînel Şeytanî rrecîm

Bismillahî rehmanî rehîm

Sed hezar şukr û minnet û sena
    ji xwedayê cîhanê re Rebê me
Ji wê şûn de pir selat û pir selam
    ser Mihemed Mistefa xeyrûll enam
Ser mal û zaro û eşhabên kîram
    ensar û mihacirê wî û hummam
Min hewalda li pêşî navê Xweda
    taku cefayê min li boşê bernede
Bi zimanê Kurmancan û xweş û zerîf
    bixwînim ji we re mewlîda şerîf
Min riste danî eva bi 'ewnê xweda
    belkî min ji Mistefa neke cuda
Ta bimîne li nav Kurmancan eser
    belav be li darê cîhanê serbiser
Min bala xwe da li cîhanê her kesî
    yanê bi Erebî, Tirkî, Farisî
Nivîsandine mewlîda Mistefa
    dixwînin, guhlêdinin pir bi sefa
Rast bêjim ez wê sebê pir bûm hezîn
    ez melûl bûm ji xwe re hem ey emîn
Ço wê bi her zimanekî mewlîd hebe
    bi zimanê me yê Kurmancî tunebe
Paşê ez li ber xwedayê xwe gerîm

min got tu xaliqê me ye ya kerîm
Îlhama dilê me ke tu çend şora
ez hewaldim mewlîda xeyrolwera
Min got ya Reb xwedayê zûll celal
min jarî riswa meke layezal
Ey birano dikim bikim şorekê
kî eger va wesiyeta min bike
Mexfîret ke wê xwedayê cîhan
bike ji ummeta fexrûll murselîn
Xwedê xelas bike ji Iblîsê le'în
ji mekir û belaya wî bibe emîn
Ez dikim ji heq Te'ala minnet
wî xelas ke ji bela û miñnet
Bi lavakê ruhê min ew şa bike
bi lava xwedê qûlê xwe 'af dike
Ya Îlahî tu were rehîmê li wan
kî Bavê Sma'îl bipesine bi lava
Ji gundê Beg Obesî ye ey bira
miñtacê şefa'eta xeyrûl wera
Ji qeza Çiyayê Kurdmancan e ewa
bi lavakê derdê wî bikî dewa
Pir feqîr û pir heqîr û pir neñîf
muñtacê lavaa wî ye ewê ze'îf
Kerme ke bike lavakê ey xoce
ew gunehkar e pir û pir muñtac e
Heq ti'ala rehmeta xwe li wî bikî

fatîhakê hebaya ruhê me bikî
Kî dixwaze bihuşta 'alî meqam
bi eşqê bibêjin esslat wesslam

Elfatîhe

Were bira guhlêne vê hîkayetê
    ji xudanê exbar bikim vê rîwayetê
Hebû li Bexdadê jinek salîhe
    'abîde û zahîde û nasîhe
Rojekê hat vê cîhanê paşê derda
    yê hate cîhanê bêguman wê here
Mir bi şûn de zêrek li şûnê ma heman
    çona bihuşt wê jê re nebe mekan
Lawekî wê xatûnê salîh hebû
    kar û kisbê xwe ta'eta xwedê bû
Ew zêr ji dêka xwe de ma jê re
    ketiye fikrê çona serfke bira
Hîn di vî xeyalî de diçû ciwan
    raste komekê hat heman
Kom bûne dikin sefa û 'işret
    dixwînin mewlîda şahê ummet
Çaxa guh li mewlîdê na vê re heman
    hêstirên xwînê ji çavan bûn rewan
Paşê çû mala xwe ket xewa şevan
    dît qiyamet bû di xew de nagihan
Bang dike bangêr, kom dibin ins û can
    dibêje here di bihuştê keve ya filan
Kî hersal dewam dike li mewlîdê
    herine bihuştê xwedê ferman didê

Qesreka bilind dibîne ew li wir
wî camêrî pir dixwast rûne li wir
Got hecî mewlîd kirî dere wir
em niha îzna te nadin tu herî
Ji xewê rabû heman wî dagirî
dît çi ji wan re xwedê hazir kirî
Bi wî zêrî mewlîdê bi xwendin dide
xêratê dike xelkê xwarin dide
Heya dimire her sal ew camêra
Bi xwendin da wî mewlîda xeyrûl wera
Hana got xelkê çaxa li ber candanê
şad bû pir sekirin ew dikenî
Bi şad û xendan ji vê cihanê derê
ji vê cihana fanî ket seferê
Çûn hekîm anîn sekir li wî nêrî
ban kirin qewmê xwe gotin nemirî
Bala xwe dayê cemala wî sekir
aferîn pir ji kemala wî re kir
Got cema'et, ev camêra î mirî
xwedê nêriye li rûyê vî serwerî
Pir nema çavê xwe vekir got heman
dengekî got ey cema'et misliman
Got xwedê ji min re tecellî kirî
bi lutfê canê min teslî kirî
Got berî mirinê çi da min xwedê
cihê xwe li bihuştê herî bilind e

Şadûman bû, got sekin heva ez im
     mewlîda Ehmed bikin hûn dem bi dem
 Hana got û çav damrandin heman
     qewmê xwe bû seba wî pir şadûman
 Çaxa kir ji mewlîdê re hêmet
     heq te'ala jî lê hat merhêmet
 Ew çêroka xweş ta vir bû tamam
     li ruhê Mistefa sed hezar salam
 Kî dixwazin bibin ji êgir necat
     ji eşq û şewqa wî re bêjin selewat
 Bi eşqê guhlêne ey ixwanê dîn
     hewaldim mewlîda xeyrûl murselîn
 Pir bi xêr e mewlîda şahê Ereb
     guh pê de ji can û dil de bi edeb
 Ji pêxember hat ev rîwayeta
     kî ji mewlîdê re bike hêmeta
 Ez şefî'ê wî me roja meşerê
     ewê vexwin ji ava kewserê
 Got Ebû Bekir kî derhemekê
     li xwendina mewlîdê belav bikê
 Ew hevalê me ye li bihuştê
     Mistefa wê lê bike şefa'etê
 Got 'Umer ji mewlîdê re kî eger
     hêmetê bike seba xeyrûl beşer
 Dînê îslaman ew jîyan dike
     ji pêxemberê xwedê ew hez dike

'Osmên got kî li rêka mewlîdê
dirhemekê bi ridaya xwe bidê
Wekî ew li cenga Bedir û Huneyn¹
bû şehîd zani be ey qurre 'eyn
Got Elî El Murtda kî hêmet
bike li mewlîda şahê ummet
Bibe sebeb xwendina wê mewlîdê
xwedayê nûrê îmanê bi wî de
Vê hesab ew kê here va bihuştê
li mehşerê nabîne ti ze hmetê
Hesen Besrî jî got ez hez dikim
qanderî çiyayê Uhud zêr kom bikim
Li xwendina mewlîda xeyrûl beşer
belav kim zêr û zîv û serbiser
Ji Cinêd kirine rîwayet ey bira
got kî were mewlîda xeyrûl wera
Qedra mewlîdê mezin bike ewa
zêde dibe îmana wî ey şîha
Me'rûf El Kerxî got kî xazinekê
seba mewlîdê ew hazir bikê
Komekî ixwana çirakê vêxîne
bîna xweş û pixûrê bişewtîne
Seba xatirê wî şahê ummet
li cîhanê nabînî tu ze hmet

---

¹ . navên du cenga ne di dema pêxember de: بدر وحنين

Fexriddîn El Razî got kî bixwîne
bi ser xweyê û xwarinê de guhlêne
Xwedê dike nava wir bereket
him li xudana dike mexfîret
Wekî van kesan piran wesif kirî
qedra mewlîda wî xweş pêxemberî
Wek îmamê Şafi'î 'alî humam
kirî wesfa mewlîda xeyrûl enam
Xwedê razî be ji van kesina
ji ummeta fexrê kaînata
Nemaze ji her çar îmamên mezheban
razî be ji wana û xudî 'eba
Me ji şefa'eta wan mehrûm nekî
li ber mirinê îmanê bi nesîbê me kî
Lê biborî gunehê me gişan ecme'în
ya dayîk û bavê me û mumînîn
Razî bî ji gişan rebbil 'alemîn
bi hürmeta enbiya û murselîn
Lê biborî gunehê me vê civatê
bi fedlê xwe li me werî merhmet
Bi hürmeta wî hebîbî ey xweda
me li mehşerê ji wî meke cuda
Kî dixwaze bihuştta 'alî meqam
bi eşq bêjin esslat û wesslam

Pesna Fexrê Kaînat li ser wî baştirîn selewat

Tu bi xêr û selamet hat	mewlîda fexrê kaînat
Ez bi qurban wî pakîzat	were guh li mewlîda wî ne
Hebîbê min li vê mehê	cîhan kir şewq û ronî
Bixwîn mewlîda wî şahî	were guh li mewlîda wî ne
Ji derdan re şifa ye ew	Mihemed Mistefa ye ew
Ji cana re sefa ye ew	were guh li mewlîda wî ne
Çi xweş e mewlîda Taha	bi bext û şan e ev meha
Bi qurban wî ke xwe niha	were guh li mewlîda wî ne
Bûye aşiq dilê xemgîn	cemala Ehmedê rengîn
Civat ji we re mizgîn	were guh li mewlîda wî ne
Li meha mewlîdê cana	bîna bax û gulistana
Dihêrike wekî rîhana	were guh li mewlîda wî ne
Hezar selat kerem kanî	li ser te fexrê cîhanî
Şefa'et ez bi wî mêvanî	were guh li mewlîda wî ne
Binêr Minle Elî ey can	bi eşqê xwe kirî qurban
Li derdê wî bike derman	were guh mewlîda wî ne

Çêroka mewlîda şerîf
bi zimanê Kurmancî û zerîf
Fedîleta mewlîdê bi zimanê Kurmancî hewaldide

Wer bixwîne mewlîdê ey bilbilê
          hewlda ji me re qedra wê gulê
Çi heye li nav baxçê nubûwet
          xeber de mewlîda şahê ummet
Şa bike tu carekê rûhê aşiqan
          berde şewqa wî di dilê sadiqan
Kî guhlêne şa dibe can û ruhê xwe
          pir zêde dibe dîn û îmana xwe
Selef hîkayeka rind bibêje were
          bi şora mewlîdê de paşê here
Qedra mewlîdê çi ye ta zani bin
          hecî bi dest de heye bi xwendin bidin
Li Bexdadê kesekî salîh hebû
          'abid û zahid û ehî teqwe bû
Her meha Rebî'îl Ewwel mewlîda
          Mistefa wî camêrî bixwendin dida
Li rêka wî canê xwe fîda dikir
          bi eşqa wî warê xwe qurban dikir
Çaxa tê her sal va miha mewlîdê
          seba xatirê wî şahî dike 'îdê
Cîranekî wî û Cihû hebû
          têkliya xwe tim bi Îslamê re bû

Xatûna wî Cihûyî gotê rojekê
ev cîranê me 'eceb tim çî dîke
Her meha Rebî'il Ewwel hate ser
xêr û xêratê dîke ew serbîser
Cihû got zani be wê ey nîgar
Mistefa mehbûbê xwe ye pir kibar
Ehmed û mixtar e navê wî zatî
ji tevahiya cîhanê re ew hatî
Li danzdê vê mehê ew şahê gezowîn
li şeva duşemê fexril murselîn
Bûye ji dêka xwe ew heyva tamam
Avête ba cîhana bilind meqam
Seba wî zatî eva dîke 'îdê
ewqas ne'met ew li rêka wî didê
Dema navê wî dibîse ew jina
ji eşqa wî re aqil vê re nema
Wê çaxê gihîşte wê eşqa Mistefa
tijî bû dilê wê ji zewq û sefa
Wê şevê xew kir bi şewqê xatûnê
di xewnê de fexrê cîhanê dibîne
Ketiye şoran ew û eshabên xwe
Guh lêdînan al û hem êhabên xwe
Got kî ye wê demê ev hêva tamam
kî ye ev şahê xudan bilind meqam
Wan vê re got eva Muhemed e
mehmûd û mixtar û taha Ehmed e

Xatûnê dayê selam pir bi edeb
bir selama xatûnê fexrûl Ereb
Wê demê wê banê kir got ya resûl
mistefa vê re got lebbeyk bi usûl
Dagirî xatûnê hawara wî kir
ez qûlê te me Mihemed min çi kir
Bi min re "lebbeyk¹" te got çî ye sebeb
ey letafet me'denê kaniya edeb
Vê re got paşê şefî'el muznîbîn
ew hebîb e, rehmeten lîl'alemîn
Madama bi eşq te kir pesna resûl
Zani be cenabê heq tu kir qebûl
Kurkê îmanê jî da te Êhed
tu ji ummeta min e ta ebed
Hewalda şertê îmanê Mistefa
bi sidqanî hat îmanê kir pir sefa
Paşê ji xew rabû wê kir ah û wah
got li rêka Mistefa canê min fîda
Ji Cihû re hewalda ev şora
wî zanî jin çûye ba xeyrûl wera
Çinkî di xewnê de wî jî wek jinê
dîti bû cemala wî şahê mezin
Vê re got min di xewnê de wekî te dît
rûyê te li ber xakpaya wî min dît

---

1. لَيْبَيْكَ .

Ez aşiq cemala wî bûme heval
    dilê min pak bû bi nûra layezal
Bi eşq û şewqa wî zatî pir kemal
    dînê îslaman qebûl bikin delal
Ji xwedê re em bikin pir ta'et
    em bikin mewlîda şahê ummet
Man li ser soza xwe bi qewl û qerar
    dînê îslaman ji wan re kirin aşkar
Salê carekê mewlîdê bixwendin didin
    şîva xweş bi xelkê bixwarin didin
Madema hûrmet kirin li mewlîdê
    heq te'ala nûra îmanê didê
Seke qedra mewlîdê bilind humam
    bermede ji destê xwe tu sibeh û şem(şev)
Kî rica dike ji wî şefa'et
    bike ji mewlîdê re hûrmet
Ev çêroka paşî hat ey bextewar
    qedra mewlîdê mezin bike dilo
Ji kesî re namîne fanî cîhan
    kanî ew pêxemberê axir zeman
Ger tu hez dikî ji şahê Mistefa
    bermede sinneta wî ey bêwefa
Kî dixwaze bihuşta bilind meqam
    bi eşqê bêjin esslat wesslam
Mefxer mewcûdat ji Mihemed Mistefa re selewat

Pesna fexrê kaînat jê re baştirîn selewat
Û çar yarên mezin redwan ellah te'ala li ser wan
hemiyân be

Aşiqê navê te me ez hawar Mihemed Mistefa	
Hem xakpaya te me ez	hawar Mihemed Mistefa
Tu yî ew şahê cîhanê	xudanê lutf û keremê
Nav li ser lûhê û qelemê	hawar Mihemed Mistefa
Nav û şana te çi rind e	qedra te 'alî bilind e
Ji zemînê û ta ezmên	hawar Mihemed Mistefa
Tu hat bi wehî û rîsalet	cîhan keti bû zulmet
Te giş kirin hîdayet	hawar Mihemed Mistefa
Tu eşrefê ins û can î	tu me'sûqê aşiqan î
Tu ji ewladê Ednan î	hawar Mihemed Mistefa
Mewlîda te li sala Fîl e	tu ji nesla Sma'îl e
Tu ronîya çavê Xelîl e	hawar Mihemed Mistefa
Çêkir wî kewn û mekanî	seba xatirê te zî şanî ¹
Kemala te xwedê zanî	hawar Mihemed Mistefa
Çiqas misliman hene	em giştik motacê te ne
Miştacê dîndara te ne	hawar Mihemed Mistefa
Çiqas însan hatin fanî ne	çiqas çûn baqî ne
Tu serwer î, li ser gişan î	hawar Mihemed Mistefa

1. ذو شان .

Li nav ewqas enbiya	tu çêtir e li ser hemiyan
Tu yî ew nûra kibriya	hawar Mihemed Mistefa
Can û serê min fîda be	li rêka we enbiya be
Tu li nav wan afita be	hawar Mihemed Mistefa
Tu yî fexra du cîhana	li ser cîhanê siltan e
Şefî' bike mislimana	hawar Mihemed Mistefa
Resûlê me bilind şan e	derbas bû heft qat ezman e
Çû cem rebê xwe rehnman e	hawar Mihemed Mistefa
Mihemed xudanê tacê	şeva Îsra çû Mi'racê
Ji ummetê re bû racî	hawar Mihemed Mistefa
Resûl rebil 'ezzet e	çû cem bi rica û minnetê
Seba 'asiyên ummetê	hawar Mihemed Mistefa
Taha menbe'a edebê	şeva bîst û heftê Recebê
Borîn ji me re kir teleb	hawar Mihemed Mistefa
Vê re got "lewlak lewlak"	me çê ne dikirin ev eflak
Seba xatirê te zatî ¹ pak	hawar Mihemed Mistefa
Ebû Bekir sidîqê te	heval û yarğarê ² te
Mezinê çar yarên te	hawar Mihemed Mistefa
Ew yek hedret Umer e	li ser dîn rehber e
Hakimê textê Qeyser e	hawar Mihemed Mistefa

¹ نفس، ذات .

² صديق الغار (الكهف).

Yek jî hedret Usman e	ew hem komkerê Quraan e
Can û serê min qurban e	hawar Mihemed Mistefa
Ew yek Heyder kerrar e	şêrê xwedayê cebbar e
Xudan şûr û zûlfeqar e	hawar Mihemed Mistefa
Kî bi rêka we de here	xar nabe ew li mehşerê
Wê vexwe ava kewserê	hawar Mihemed Mistefa
Pir xeta kî ji ummetê	dike rica û minnetê
Mehrûm meke ji şefa'etê	hawar Mihemed Mistefa
Dilo bêje selat û slam	li ser te ya xeyrûl enam
Li ser eshabê te û kîram	hawar Mihemed Mistefa
Ew li ser al û ensara	ew mihacirê bi te re
Bi qanderî pelên dara	hawar Mihemed Mistefa
Li ser hemû enbiya	li ser al û eshaba hemiyan
Li ser hebîbê kibriya	hawar Mihemed Mistefa
Bavê Sma'il hawar dike	şefa'et rica dike
Çima tukes xelas nake	hawar Mihemed Mistefa

Derbeyan qesîda mewlîdî şerîf

bi zimanê Kurmancî û zerîf

Yê dixwaze lutf û îhsana xwedê
wer guhlên mewlîda pêxember were
Yê dixwaze rehmêt û fedla xwedê
wer guhlên mewlîda Mihemed were
Şeva ew resûla bûye vê guman
nêzîk li şeva qedrê kir heman
Tu dixwazî ji dogehê eman
wer guhlên mewlîda Mistefa were
Ey birayê dîn bibêje herdem mudam¹
sed hezar jê re selat û hem selam
Tu dixwazî bihuşta bilind meqam
wer guhlên mewlîda Ehmed were
Ger dixwazî ji barî² weslet
û ji pêxemberê wî şefa'et
Ger tu hez dikî sefaya Bihuşt
wer guhlên mewlîda Taha were
Bêguman rûh wê here ji qefesê
bermede li bêhûdê³ tu nefesê
Heya niha te çî kir tu bû 'asî

---

1 . دائم

2 . الباري

3 . بدون فائدة

wer guhlên mewlîda Ehmed were

Madem tu kê ji vê cîhanê herê

çima tu nakî zexîra wê seferê

Tu kê vexwî ava hewda kewserê

wer guhlên mewlîda Mihemed were

Bala xwe pê de binêr tu bi çava

ev cîhaneke wekî xewna şeva

'eceba ji kê re maye heva

wer guhlên mewlîda pêxember were

Pir însan hatin vê cihanê û çûn

li encamê derbas warê beqayê bûn

Kanî Mûsa kanî Îsa ka Harûn

wer guhlên mewlîda Mistefa were

Ger tu hez dikî bira ji Mistefa

û ji çar yarên wî û bi wefa

Tu kê bikî li bihuşt bilintir sefa

wer guhlên mewlîda Ehmed were

Bike tu hûrmet û te'zîm edeb

li meclîsa mewlîda fexrûl Ereb

Kê ji cîhanê wefa dîdtiye 'eceb

wer guhlên mewlîda Ehmed were

Sed hezaran selewat û him selam

li ser Mihemed Mistefa xeyrûl enam

Û li ser Eşhab û alê wî û kîram

wer guhlên mewlîda şahê were

Bavê Sma'îl rica û minnet

dike ji cenabê şahê ummet

Pirqusûr e dixwaze şefa'et

wer guhlên mewlîda Mistefa were

Kî dixwaze ji xweda bilind meqam

bêje bi eşqê esslat û slam

Derbeyan pêşiya mewlîda şerîf bi zimanê Kurmancî û zerîf

Sed e'ûzû li boyî Şeytanê recîm
min got bismillahê rehmanê rehîm
Em zikir kin li pêşî navê xwda
guh pê din ji dilê xwe da
Li serê her karekî navê xweda
ya tu bike ji ser zimanê xwe bermede
Navê wî ji eşqa xweda bad bikin
ji wî re zikir û îbadetan bikin
Her nefesekê navê heq bêje dewam
her kar bi navê xweda dibe tamam
Were ser zimanê kê navê xwedê
çi mirazê bixwaze ewê bidê
Kî navê wî zikir dike pak dibe
her karekî ji wî re hêsan dike
Carekê bi şewq bêje Ellah ziman
diweşin guneh wekî pelên daran
Hecî navê wî zikir ke pak dibe
ber mirazê her mirazekî dibe
Bi eşqê wer em bêjin Ellah kerîm
ya xudanê zemîn û ezmana rehîm
Belkî were rehmetê li me îlah
ew kerîm û ew rehîm û padîşah
Yek ew e xwedayê me ye vê guman

wî çêkir giş mexlûqat û ins û can
Qadir e, çêkir ewqas kewn û mekan
wî xwedayî bi xîtaba "kun fekan"
Ew hebû qet tunebû ev cîhana
tinebû lewê û qelem û Adema
Ew hebû qet tunebû ins û melek
'erş û ferş û hêv û roj û çerx û felek
Ew hebû berî semawat û zemîn
ji ezel de ew e rebil 'alemîn
Bi destê qudretê wî eva çê kir
yek bona wî giştika îqrar kir
Qadir û qeyûm e, ewa vê qusûr
zikra wî dikin hemû hov û tilûr
Bê çax, bê mekan û bê heval
vê şîrîk û vê nezîr û vê heval
Li cîhanê çî heye ew pê zane
her hikmetek a wî ye bi hertiştî kane
Daye hin qûlan tac û kincê herîr
hin nabînin li bin xwe rêxin hesîr
Hin li ser textê zêrîn dikin qerar
hin ji toz û kulxanê dikin fîrar
Hinan ew dike beg û hinan feqîr
hinan dike zîndanê hinan esîr
Hinan radike dibe ezmên
hinan ew davêje bin axa zemîn
Hin nabînin li xwe kin kevnê 'eba

hin naxwazin li xwe kin şal û keba
Mebêje ev zengîn e eva xizan e
bala xwe pê de kî wilo dike hele
Hin gawiran tîne Îslam dike
hin Îslaman dibe gawir dike
Aqilê kesî nagihîne karê xweda
giş yek in li ba wî zengîn û geda
Ez çî kesim û wesfa Barî ji we re
xeber dim paşî netê qet ey bira
Xelk û 'alem 'aciz e hewal bide
kes nikane xeber bide wesfa xweda
Barê şora zêde nekim ez gida
yek e ew xêrjîwî tunene xweda
Kî dixwaze bihuşta bilind meqam
bi eşqê bêjin esslat û slam

Pesnandina Fexrill Murselîn

Ez bi qurban canê te bim Mihemed
ez bi qurban serê te bim Mihemed
Berî ez te bibînim şewq û eşqa
te bi canê me kar dike Mihemed
Ola tu pê hatî çî musteqîm e
ji eşqa te re canê min seqîm e
Cemala te ji derdê min re hêkîm e
ez bi qurbana cemala te Mihemed
Tu yî eşrefê xelkê vê cîhanê
tu bû xatim giş pêxemberan î
Qedra te pir bilind e xwedê zane
va canê min fîdayê te Mihemed
Xwedê bi te re got "lewlak lewlak"
hebîbê min, min çê ne fikir eflak
Seba xatirê te xudan exlaqa pak
erd û ezman xwedê çê kir Mihemed
Tu Mehmûd û Mihemed û Mistefay î
şefa'eta te li derda şîfa ye
Ev bêçara qûlekî pir xeta ye
bi destgirê wî be Mihemed
Çî derman e, xakpaya te şahî
xwedê kirî wesfa te padîşahî
Li roja mehşerê va roja reş
xîcil meke şefî'ê min Mihemed

Bi şef û roj dikim feryad û zarî
    xelas ke min ze'îf û şermezarî
Siba li dergeha xwedayê barî
    hawar dikim hebîbê min Mihemed
Çiqas dar û ber hene bi qelem bin
    çiqas derya hene bi merkeb bin
Çiqas ins û cin hene bi katib bin
    nikanin wesfa te binivîsin Mihemed
Bavê Smaîl dike ji te ricayê
    ketî bin emrê Iblîs û hewayê
Li derd û kulên wî bike dewayê
    tu yî dermanê her derdan Mihemed
Bi hezaran selat û pir selama
    li ser te û li ser eşhabê kîrama
Li ser pêxember û ruslê 'îzama
    tu ye baştirê wan gişan Mihemed
selata me li ser hemî enbiya be
    nemaze li ser nûra kibriya be
li ser eşhab û alê we gişan be
    tu yî eşrefê wan gişan Mihemed

Serê mewlîda şerîf

Vê hesab hemd û sena ji barî ra
em kirine ummeta xyrûl wera
Ne ji wî ba me ne didît va dewleta
di sayê de em ketin se'adeta
Hat em xelas kirin ji zulmet
anî der 'alem wî ji cehalet
Sed hezaran şukir û minnet ji wî re
fexrê cîhan Mistefa şandî ji me re
Bi zimanê Kurdmanca mewlîda şerîf
hewaldim bûndina wî şahê zerîf
Wer guhlên ji eşqa xweda ey bira
ez xeber dim mewlîda xeyrûl wera
Çinkî namîne ji min re ev mala
ez jî rojekê herime bi axa gora
Mirin bû em kes namînin li vira
encamê em gişkê herin wira
Wex ji bira, yê berdide vê firsetê
berdide tidareka axretê
Kî dixwaze dewltdar bin wer
guhlêne tu mewlîda xeyrûl beşer
Kî ji mewlîdê re bike hûrmet
wê canê xwe bike layiqê rehmet
Min jî xwast ez jê re bikim hûrmet
belkî ew li me bike şefa'et

Taku ixwanek du'a li min bike
bi du'aya wî xweda li min 'af bike
Ey birano li qusûrê menêrin
çinkî niqsanên vî 'acizî pir in
Gora hâlê xwe me nivîsand tamam
min nezim kir mewlîda fexrûl enam
Ez rica dikim ji we îxwana
kî bibîne lê eger nuqsana
Bi dest û qelemê xwe rast bikin
navê min bi nexweşî zikir mekin
Heq ti'ala rehmet bike li wan
kî Bavê Smaîl pesin bike bi du'a
Pir heqîr û pir feqîr e pir ze'îf
gorna wî pir nûr bike hey û letîf
Ey cema'et win bikin hêmd û sena
dawî li me were rehma Rebbena
Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşqê bêjin esselat û slam

***

Bixwîne ey bilbilê şeyda hemîn
hate çaxa me'sûqa tu nazenîn
Gul vebûn, çiçek vebûn hat Buhar
şorekê bike bimîne yadîgar
Giş zanin tu bûye aşiqê gulê
wer hewalde va şorê xweş bilbilê

Ji te re jî namîne fanî cîhan
     kanî ew pêxemberê axir zeman
 Bi eşqa wî dilê me pir şad bike
     miştaqa cemala wî û pak bike
 Rind guhlêne mewlîda xeyrûl enam
     şad bike can û rûhê xwe ey hûmam
 Guh pê de ev mewlîda şahê mezin
     hewaldim ji te re ey ixwanê dîn
 Hebû ew xwedayê barî vê guman
     tunebû heft qatên erdê û ezman
 Ew hebû qet tunebû çerx û felek
     ins û cin û 'erş û kursî û melek
 Xêrjî wî kes tunebû boş bû cîhan
     xwast xwe bike ji 'alemê re xuyan
 Nûreke pak çê dike ew padîşah
     bi navê wê nûra pak re got Hebah
 Ew nûrê bû ruhê pak ê Mistefa
     ji wê hat erwahên hemû enbiya
 Ji ew nûra pak bû xitm el murselîn
     ji wê nûrê bû şefî'il muznîbîn
 Berî va kewn û mekanê çê bike
     heft hezar sal ew nûra pak çê dike
 Ji wê derket aşikare û nihan
     erd û ezman, 'erş û kursî, ins û can
 Ewqas sal tertîb daye bi qudret
     taku ew li wê bike şefa'et

Heya hêşrê were gotin ev şora
sed hêşir bibe paşî netê bira
Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşq bêjin eslat û slam

Pesna hedretî resûlillah
Nimêj û silava Xwedê lê be

Ez bi qurban navê te û şêrîn bim ya resûlillah
ez bi heyrana çavên te û reş bim ya resûlellah
Cenabê heq tu rehmêt şand ji hemû mexlûqat re
dixwazim ez şefa'et xelas bim ya resûlellah
Tu yî şahê giş pêxemberên hatin darê cîhanê
birin hêv û rojê nûr ji rûyê te ya resûlellah
Li ser kesî tune ye ya Mistefa husn û cemala te
tu kes wekî te qet netê ya resûlellah
Cîhan çê ne dibû ger tu ne hati ba vê cîhanê
seba xatirê te çêkir wî xwedayî ya resûlellah
Şeva mi'racê tu çû gerê li heft qatên ezmanan
tu çû gihîşt qabe qewsên te tewaf kir ye resûlellah
Tu wê şevê bi xwedayê xwe re ket mukalemê
çi dewlet û çi rif'et ji te re ye resûlellah
Bi te re got ya Mihemed hemû hev kaînatina min
seba te anîn wicûdê zani be ya resûlellah
Xêrî te kesî ne dît Barî bi çavên seran ya Ehmed
ji piran tu yî hebîbê heq te'ala ya resûlellah
Wî da te dewleta şefa'et seba gunehkar
tu bû dermanê hemû derd û kelîme ya resûlellah
Tu kêf û zewq û 'işret qet ne kir li vê cîhanê
te got li cîhanê wek xerîban bin ya resûlellah
Ze'îf û micrimin em, guneh me kirine vê hêd

hêviya me li hêşrê û neşrê tu yî ya resûlellah
Rûyê me tunene em bixwazin ji te şefa'et
te got ez şefî'ê gunehkara me ya resûlellah
Ji bavê me dilrehimtir î, ey kerem kanî
mirwet merhêmet layiqê te ye ya resûlellah
Me mede dest zebaniyan meşewtîn me li dogehê
xeta û 'isyanên me vê paşî ne ya resûlellah
Rica dike ji te va qûlê 'aciz û ze'îf miskîn
wer carekê ziyart ke rewda te ya resûlellah
Eger tu me xelas nekî xêrî ji te emê herin ba kê
kî wê li hâlê me bêkesan seke ya resûlellah
Bi vê qesîdê min medha te ne kir emma welekên
min qesîde bi navê te mediha kir ya resûlellah
Rica dike Bavê Smaîl şefî'il muznîbîn Mehmûd
seba wî bîr meke li roja hêşrê ya resûlellah
Dike selat û silavan vê hed li ser zatî pak
karê wî cirim û 'isyan in ya resûlellah

***

Wer guh bide ji vê şorê xafil mebe
bi hewayê nefsê de meşgûl mebe
Mirinê wîne bîra xwe her demekê
ey birayê min hajêkê tu wê ji bîr dikê
Bermede ji dest xwe tu vê xêrê
siba xwe poşman neke tu li wirê

Zani be eslê vê cîhanê çî ye
ew zemîn û ezmana ji çî xuliq bûye
Çaxa ruhê Mistefa li vir hebû
wê çaxê navê Adem qet tune bû
Ew hebû berî werin giş enbiya
sûreta wî şahî ma li paş hemiya
Çiqas hene enbiya û murselîn
ji nûra wî şahî xulq bûn icme'în
Paşê ew hat bû serdarê hemiya
paşê ew bû hebîbê kibriya
Guhlêne pêşiya vê şorê ey bira
ez hewaldim çona bû xeyrûl wera
Wî xwedayî got ya Cibrîlê emîn
here pençek ax wîne ji ser zemîn
Wê çaxê ew hat şûna gora resûl
pença xwe vêxist û jê bir bi usûl
Wê çaxê pir pak wesif dibû bira
anî bi ava nesîmê istra
Dema ji wê ava pak ew hate der
sankê tiştêkî pir ciwan bû ey pider
Paşê bir şuşt wî bi ava bihuşt
lê temaşe kir xweda bi qudret
Belav bû ji tirsê wê re ne kir qerar
dilop dilop bû sed û bîst û çar hezar
Ji dilopekê pêxemberek çê bû
çiqas pêxember hene ji nûra wî bû

Paşê bi heriya Adem ew istra
pir salan sekinê ew li wira
Bedena Adem ji wê heriyê çê kir
anî li ser raha firîştan çekir
Anî danî pêşiya deriyê bihuşt
taku firîşte bibin jê 'ibret
Çaxa ferîştan hewa dît li wira
şad û xendan bûn ji xulqet bira
Pir nema Şeytan jî tê û derbas dibe
ji boyî Adem hevîrê xwe dibe
Nihêrî bi hevalê xwe re got sekin
hûnê bêjin çi vî bi baştirê we kin?
Gotin emê emir û fermana xwedê
bigrin ger xwedê çi fermanê bide
Wê demê bi nefsa xwe re got binir
ev bi çêtirê min be eger
Ez jê re nakim qet tu îta'et
ev çî ye ez jê re bikim hûrmet
Lo eger ez kê bi serdarê vî bim
wê çaxê ezê hema helak bikim
Paşê ferman da xwedayê zûl celal
bi firîştan re got hey û layezel
Got ji Adem re bikin secde hemîn
gişan secde kir xêrjî Iblîsê le'în
Fermana Rebil alemîn nekir qebûl
bû sezayê le'net hem bû cehûl

Got va canê min ji êgir xuliq kirî
cara agir ji axê re secde kirî
Carekê bala xwe bide vê hîkmetê
bifikire ji xwe re bibe 'ibretê
Bi wê kibrê bû sezayê le'netê
bi hêseda xwe derket ji bihuştê
Serdarê firîştan bû li ezmên
seke ket çî hâlî Şeytanê le'în
Ey bira saqin tu jî kibrê dikî
paşê xwe mistehîq agirê wê dikî
Heya heşirê were gotin ev şora
sed heşir bibe paşî ne tê bira
Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşq bêjin esslat û selam

Salixa(wesfa) Pêxember

Navê Mihemed çiqas şêrîn e
    bejna Mihemed çi nazenîn e
Binêr li cemala wî pir kemalî
    wekî hêva li ezmên e
Wekî wî zatî bilind sîfatî
    qet kes nehat rûyê zemînê
Can bi qurbane fexrê cîhanê
    ew bû siltanê zemîn û ezmên e
Roja sibê ye, hêva şevê ye
    nûrûl huda ye, Taha el emîn e
Bavê Sma'îl niha bûye saîl
    heq bikî naîl penahî dîn e
Tu ji jiyanê heya mirinê
    Li ser wî selatê herdem werîne

Mefxer mewcûdat Mihemed Mistefa selewat

Guhlêne vê şorê ey xudan nezer
ez kê hewaldim rûhê xeyrûl beşer
Ev cîhan tijî bû ji cehalet
kes nema giş keti bûn delalet
Dara kifrê hate der li ser zemîn
mişrik û gawiran girtin rika dîn
Dar û ber kirin xwedê pê bawer bûn
kevir û ar kirin xwedê muşrîkûn
Ew zemana gihîşte vê derecê ta
peyda bû ji xwedê de va îrada
Were cîhanê Mihemed Mistefa
xelk û 'alem giş bikin zewq û sefa¹
Guhlêne tu şana wî pêxemberî
fexra cîhanê wî bilind serwerî
Emir rûhê Mistefa kir zûl celal
ew kerîm û ew rehîm û vê heval
Got here cem qûlê min bibe resûl
bila ewna Raha bikin qebûl
Derxîne wana ji delaletê
bê xwedê yek e wîne hîdayetê

الذوق والصفاء . 1

Ger tu wan miştaq cemala min bikî
tu gişan wînî di rêya rast kî
Ezê Cibraîl bişînim ji te re
û Bûraq û Refrefa xeyrûl wera
Wê wîne Buraqê tuyê li wir lînî
wê te wîne li 'erşê bilind dîne
Tuyê li erşa min seyran bikî
tuyê li kursiya min cewlan bikî
Çaxa bihîst şora xwedê şahê Erebb
da xwedayê xwe bersiva wî bi edebb
Vê re got ya rebbene ya zûl celal
ez qûlê te me kerîm vê mîsal
Tu jî gerek e bidî min birhanekê
heqbûna doza min beyan bikî
Wê demê got padîşahê layezal
qadir û hey û rehîm û bê heval
Te çi xwast bike beyan ez hazir im
û li kû min bixwazî ez qadir im
Çi gerek te be ez zanim heman
te çi xwast ezê bikim wê vê guman
Ezê bişînim wê quraana mubîn
wê ji te re wîne Cibraîlê emîn
Paşê ez kê bidim te pir mu'cîzat
wekî te xwast giş wê bibe beyînat
Heya heşrê were gotin ev şora
sed heşir bibe paşî netê bira

Kî dixwaze rehmata rebbûl enam
bi eşq bêjin esslat wesslam
Yeka din zimanê min dike beyan
neslê wî hebîbê pak dike 'eyan
Guh pê de ez 'aciza bidimm xeber
kî bûn dayîk û bavê xeyrûl beşer
Çû ser kê nûra Mistefa
hat li cem kîjanî wan kir sefa
Xweş guhlêne tu nûra wî serwerî
ez bi qurban canê wî pêxemberî
Heq ti'ala canê Adem xeliq dike
taku va cîhanê bi wî şîn bike
Bi nûra Mistefa hatin giş melek
secde kirin yek bi yek xwastin dîlek
Nûra hedretê Ehmed pir werdikar
li eniya Adem dike wî aşîkar
Ew bi nûra Mistefa gihîşt dewlet
ew bi nûra mucteba¹ ket cinnet
Sekinî li eniya gelek ro û zîkar
li dawî li wê derê nake qerar
Ji eniya wî nûra xeyrûl beşer
li eniya Hêwa dêka me hate der
Ji eniya Hêwa nûra saheb cemal
çû ser eniya Şît kir zûl celal

كلمة عربية: المجتبی .¹

Ji eniya hedret Şît ew bar dike
     yek bi yek pêxember derbas dike
 Paşê anî ew nûra rebil celîl
     çû ser eniya Îbrahîm Xelî
 Nese kinî li wir dîsa nûra celîl
     wê çaxê bar dike eniya Sma'îl
 Hêviyên eniya van her du zatina
     zêde bû ew nûra pir bû aşîna
 Encamê paşê nûra bedrill duca
     nese kinî li eniya van gişan Xoca
 Hat eniya Ednan û Me'd û Nîzar
     li eniya wana jî nekir qerar
 Çû eniya Midir û Ilyas mudreke
     li eniya wana jî nese kinî seke
 Hate cem Xezîme Kînan û Nedîr¹
     paşê dere eniya Malêk û Fehîm
 Çû eniya Xalib û Luey û Ke'ib
     diçû cem kê dibû eşrafê Ereb
 Ji eniya wan hilîna rebê rehîm
     intîqal kir eniya Murra û Hekîm
 Dere eniya Qusey û Ebdê Munaf
     hat cem kê firişta dikir tewaf
 Li eniya vana gişan qerar nekir
     paşê intîqal ser eniya Haşim dikir

---

1. اسماء عشائر قديمة.

Li cem wî jî nesekinî nûra hebîb
hat bû mêhvan li Ebdilmuttelêb
Ewa bû kalê Mihemed Mistefa
sekinî li eniya wî kir pir sefa
Hate cem vana gişan nûra emîn
wiha bûn kalikên fexirûll murselîn
Qerar kir li eniya gelek zeman
paşê ji eniya wî jî bar kir heman
Hate ba Ebdella bavê mucteba
sed hezaran jê re gotin merheba
Çaxa Edbilmuttelêb nûr dît heman
li eniya bavê Taha bû şadîman
Li xizmetê radibe her demekê
canê xwe li raña¹ wî fîda dike
Çawa fîda neke canê xwe ey heval
pir şêrîn bû ew xudan husn û cemal
Çaxa Ebdella camêr bû ey ezîz
pir jin aşiq wî bûn û pir qîz
Belav bû cemala wî li pir dera
pir qîzan dixwaze bavê wî jê re
Naecbîne ew wana gişan
ew nabin dayîka xatemill enbiya
Yek hebû ji dewlemendên wan Ereb
ji Medîne navê wî Weheb

الراحة. ¹

Wê çaxê qîzeka wî pir rind hebû
     û cemala wê li ser kesî tunebû
 Navê xwe Emîne bû qîza Weheb
     ewa kê bibe dêka fexrûll Ereb
 Weheb rojekê ji Medînê kir sefer
     hat ziyaret ke bavê xeyrûll beşer
 Çaxa hat Mekkê li rê raste wî hat
     dî eniyê nûra fexrê kaînat
 Her du hatin mala Ebdilmuttelêb
     jê re pir hûrmet kirin wan ey edîb
 Soza Emînê danê qewl û qîrar
     nikeha her duyan kirin aşîkar
 Wê demê kirin daweta her duyan
     zave bû Ebdellah Emîne bû bûk
 Anî mal wana kirin zewq û sefa
     ewna bûn dayîk û bavê Mistefa
 Heya heşrê were gotin ev şora
     sed heşir bibe paşî netê bira
 Vê hesab bikin selat û pir selam
     li rûhê pêxemberê me sibeñ û şem(şev)
 Ser al û eşhaba û hem mihaciran
     ji zaro, jin û piştgirên wî re
 Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
     bi eşq bêjin esslat û selam

Salixa Resûlillah

Hate der nûra te Ehmed
Wek cemala te Mihemed
Hêv û roj tu yî Muhemed
Tu hebîbê me ye Ehmed
Tu yî taha tu yî yasîn
Tu yî tahir tu yî mixtar
Ji nûra te bû giş enwar
Qedra te bilind e Mehmûd
Tu yî metlûb tu yî meqsûd
Ya Mihemed ya hebîbî
Tu wesîla min xerîbî
Ez feqîrê pir xeta me
Ez bi derdê vê derman im
Bavê Sma'îl dinale
Dixwaze ji we weslê
Bi şev û roj ya mumeccêd
Sed hezaran ya mueyyêd
Mefxerê mewcûdat

hêv û roj xwe kir nihan
nûra te da cihan
tu xudanê zemzemê
tu îmam el qubletên
tu yî kalkê Husên
rehmeten lîl'alemîn
ya şefî'il muznîbîn
da te wî fedl û kemal¹
tu xudan ê husn û cemaal
ya çira ewliya
ya îmam el enbiya
ya şefî'ê ummet
dixwazim şefa'et
bi arê eşqa hebîb
ji wî re tu yî tebîb
esslat û selam
ser te û alê kîram
Mihemed Mistefa selewat

***

الفضل والكمال . 1

Wer guhlên ixwan mino bi wefa
ez hewaldim mewlîdê bike sefa
Bi eşqa dilê xwe bike tar û mar
ji te re namîne va rozîgar
'eceba çona çû ket rehîma dêkê
muxteser ev aciza beyan bikê
Ebdella dibîne xewneka muqedder
zincîrek kêşa ji piştta wî hate der
Heya 'erşa radibe ew serteser
diçe ba te'bîrcî xwen da xeber
Got ji piştta te mirovek êkê were
bi pêxember be heyra erşê here
Paşê bi rê ket û hat mal şaduman
li rê rast xatûnekê hat heman
Fatme qîza Murre bû ew nîgar
çavê xwe li nûra wî ket namdar(navdar)
Wê çaxê aşiq wê nûrê bû heman
ji eşqa wî re aqil vê re nema
Çawa ewê aşiq wî nebe ey ciwan
li eniya wî dît nûra fexrê cîhan
Ji wî êkê were nûr û kibriya
şewqê da cîhanê pevde bû diya
Vê re got min bixwaze ey emîn
ezê sed hêştirî bidim te hemîn
Bi va qewlê tu kê min îro bibî
xêrji îro tu rojek din qebûl nabî

Bi remlê zanî xatûnê wê şevê
ew nûr êkê di rehîma kê keve
Seba wê got tu kê min îro bibî
taku ew nûra bi nesîbê wê bî
Got eger zîna ye miradê te du'a
serê min here dîsa nabe rewa
Na eger tu dixwazî emrê xwedê
heya ez diçime mal mihlet bidê
Wê demê hat mal hewalda ew şora
danişî bi kulfet û mêrê xwe re
Vê re gotin layiqe tu wî bibî
madema ew aşiqê nûrê dibî
Bala xwe pê de li teqdîra xwedê
ew kê wê nûra minewwer bide kê
Wê rojê heya êvarê ma li mal
nûr kê here eniya Emîna delal
Wê şevê hat ba Emînê da selam
Emînê rabû jê re kir xweş qiyam
Wê çaxê ketin sefa û 'işretê
bi hev re dikine xweş miñbetê
Wê gavê daket nûra şahê Êherem
ew sedefa ket rehîma muhîterem
Ew nûra çû eniya Emînê heman
demekê di rehîma wê de ew dima
Wê rojê ji xew rabû bavê emîn
wî dixwast here wê xatûnê bibîn

Çû ser sozê xwe vê re got Fatîme
ez seba sozê min û te hatime
Fatmê sekir li eniyê da cewab
got kanî nûra te ey bilind cenab
Ne tu yî ewê min soz vê re kirî
ew şor kir û wê heman pir dagirî
Got nûrek pak hebû di eniya te de
li rêka wê nûrê serê min fîda
Ew nûra çûye kanî te çi kirî
te ew biriye di kû de winda kirî
Ez aşiq ew nûra pak bibûm ciwan
te ew bir li kûderê çekir nîhan
Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşq bêjin esselet û selem

* * *

Çaxa ket rehîma Emînê Mistefa
vê cîhanê kir hezar zewq û sefa
Çiqas firîşte hene giş sef bi sef
bi edeb tîn Emînê dîkin tewaf
Dema bi Mistefa ew bû hamîle
ew xudan exlaqa rind û kamîle
Emînê got pir 'ecayib tişt me dît
emma ji hemla xwe min zeîmet ne dît
Miha pêşî hat Adem got Emînê
Bibe bi hemla xwe Mihemed mizgînê

Meha din hat Şîs anî mizgîn bira
    esselam got merheba ji hemla te ra
Meha sisiyê hat Idrîs da selam
    Got ji te re mizgîna fexrûll enam
Meha çarê hat Nûh wî got heman
    Mizgînê kanî dêka fexrê cîhan
Meha pêncê hat Hûd bilind sîfat
    Mujde dabû hemla fexrê kaînat
Meha şeşê hat Îbrahîm Xelîl
    Got kanî mizgîn bi hemla te û cemîl
Meha heftê hat Îsmâîl hemîn
    Mujde dabû rehmeten lîl'alemîn
Meha heştê hat Mûse ba wefa
    Mizgînê kanî Emîne bi Mistefa
Meha nehê hat Îsa ji esûmên
    Min ji te divê hemla fexril murselîn
Berî were hate dîtin pir mu'cîzat
    Bi eşqê bi şewqê bibêjin selewat

Mizgîn ji Emîne re

Mizgîn ji te re Emîne
Ew şefî'ill muznîbîn e
Te hilgirt ew li Receb
Ew e kaniya edeb
Meha diduyê Şe'ban e
Qedra wî ya pak Xwedê zane
Meha sisîyê Remedan e
Mefxerê Benî Ednan e
Şewal bû meha çarê
Ron bû cîhan bi nûrê
Zul hîce hat bi sefa
Te bi hêmle xwe nedî cefa
Muhrremê da te xeber
Nûr da cîhanê seranser
Paşê li meha Seferê
Ew serwer wê were
Çaxa Rebî'il Ewwel hat
Ew bû fexrê mewcûdat
Hat ew bû şahê kewnên
Dî bi çavan qabe qewsên
Bû xudanê zemzem û tacê

ka mizgîna Ehmed wîne
mizgîn ji te re Emîne
va cana fîdayê we be
mizgîn ji te re Emîne
bi hêmle fexrê cîhan e
mizgîn ji te re Emîne
efdelê kewn û mekan e
mizgîn ji te re Emîne
can û serê min li dorê
mizgîn ji te re Emîne
da te mizgîna Mistefa
mizgîn ji te re Emîne
bi mewlûda xeyrûll beşer
mizgîn ji te re Emîne
dar û ber dide xeberê
mizgîn ji te re Emîne
te anî fexrê kaînat
mizgîn ji te re Emîne
şewqa wî da erd û ezmên
mizgîn ji te re Emîne
şeva îsrayê û mi'racê

Ji ummetê re bû racî
Wê şevê ew gihîşt wîsalê
Wey Xwedayê zul celalî
Ew e şefî'ê ummetê
Xudanê tac û dewletê
Ew e xatimê enbiya
Ew e hebîbê kibrya
Ew e xudanê kewserê
Gunehkaran li mehşerê
Bavê Sma'il bêçar e
Ji dergeha Xweda nare
Hezar selewat û selam
Ser al û eshabên kîram

mizgîn ji te re Emîne
dît cemal û ba kemalê
mizgîn ji te re Emîne
siba li roja qiyametê
mizgîn ji te re Emîne
cîhan bi nûrê bû diya
mizgîn ji te re Emîne
ew e şefî' û rehberê
mizgîn ji te re Emîne
ze'îf û pir gunehkar e
mizgîn ji te re Emîne
li ser rûh xeyrûll enam
mizgîn ji te re Emîne

Mefxer mewcûdat Mihemed Mistefa selewat

Wer bixwîn ey bilbil şeyda hemîn
hate çaxa me'şûqa tu nazenîn
Gul vebûn çiçek vebûn hate buhar
hate çaxa me'şûqa te gulîzar
Wekî perwana bi arê eşqê tu
şa bike dilşad bike ixwanê xwe
Çawa bû cîhan bi nûra Mistefa
kaînatê çona kir zewq û sefa
Neh meh bû mideta hemlê tamam
hate dema bûndina xeyrûl enam
Danzde roj çûn ji Rebî'îl Ewel
şeva danzda roj diçû ava belê
Hate ber hatina wî bilind sîfat
dayîka wî şahî dît pir mu'cîzat
Wê şevê çi dît xeber da ey bira
çendeka ez kê hewaldim ji te re
Got ji hundur nûrek hate der heman
bû ronî bi nûra wî pev de cîhan
Doşeka sindusî danîn ji me ra
ji zemînê heyânî ezmên ey bira
Deriyên ezmên giştî vekirin
bi ava rehîmê cîhan saçemîş kirin

Min dît sê al danîn ji ezmên
    daketin ewna giş hatin serzemîn
Yek ji wan danişti bû li rojavayê
    yek çû li rojhilatê berqerar dibê
Yek ji wan danişt li ser Ke'ba Xelîl
    giş daniştin bi fermana celîl
Paşê emir da xudanê zûl celal
    ew kerîm û ew rehîm û vê heval
Şande Cibrîl emîn hat wê demê
    belav kir mizgîn li xelk û 'alemê
Ridwanê bihuşt derî vekirin
    deriyê dogehê mekin kirin
Îûrî û gûlman pev de ketin zînet
    xemilandin wana darê Bihuşt
Emînê got min bala xwe da heman
    ronahî bû xaniyê min nagihan
Kes tunebû ez mabûm bi tenê
    min dît çar dîlber hatin got Emînê
Li dû wan Îhorî hatin ey humam
    dane min wê çaxê selam
Berî gişan hate ba min Asiye
    di dûre hat Meryema 'Umraniye
Paşê hat Îhewa û Sara jî dîsa
    şên kirin mala me fexrul nîsaa
Hevna şandin seke ey bilind humam
    ew bikin giş xizmeta fexrûl enam

Bi me re gotin em hatin ey nîgar
seba xizmetê bikin ey namdar
Bîn da misk û 'enberê rîhan û gul
here kê ew bîna xweş ey şahê dil
Min ji van îşaretan zanî heman
yê kê were dunyayê roja cîhan
Hûr û xulman li xwe kirine zînet
dane min mizgîna fexrê ummet
Mizgîna wî dane ev dar û bera
wehş û teyr û kevir û çiya li her dera
Her yekî ji wan digot pir bi edeb
vê şevê êkê bibe fexrûl Erebo
Ji me re danîn doşeka sindisî
Mistefa kê were gotin her kesî
Bi nermî hatin ez mizdam wan hema
min zanî hatina Taha pir nema
Ji te'na re ez şewitîm wê si'et
dane destê min qedeha şerbet
Pir sipî bû weke şîr bû min sekir
pir şêrîn bû ne wekî wê bû şekir
Min vexwar ewa ketim ez ra hetê
canê min derket ji rewşa ze hmetê
min vekir wê çaxê çavê xwe heman
hat teyrek kete cem min nagihan
pişta min mizda wî teyrî ey humam
hate der nûrek wek heyva tamam

di wê si'etê de bû xeyrûl enam
rabe serxwe jê re bike îhtîram
kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşq bêjin eslat û selam

***

Li cîhanê çi hebû kirin nîda
bi hev re gotin hezaran merheba
merheba ey canê canan merheba
merheba dermanê derdan merheba
Merheba gewre siltan merheba
merheba ey kaniya 'irfanê merheba
Merheba ey rohaniya cavê Xelîl
merheba ey mehbûbê rebbil celîl
Merheba şefî'ê 'asî ummet
merheba xudanê tac û dewlet
Merheba ey mirazê gişan tu
merheba pêxemberê xwedayî tu
Merheba ey rehmeten lîl'alemîn
merheba tu yî şefî'il muznîbîn
Merheba ey afîtaba leyezal
merheba ey ma huna baqî zewal
Merheba melcea 'asî ummet
merheba ey fexrê cîhan merheba
Merheba eşref xelk û cêhanê
merheba xudanê Bûraq û Zemzemê

Merheba ey efdelê kewn û mekan
merheba ey sirûrê xelkê cîhan
Merheba tu yî wesîla 'asiyan
merheba tu yî pêxemberê rebil enam
Merheba tu yî hebîbê zûl celal
merheba me'şûqê aşiqê delal
Merheba cemala te hêva zer be
merheba qurbana te pêxemberî
Merheba xudanê ava kewserê
merheba heyrana çavê enwerê
Bavê Smaîl hawara te dike
siba tu kê li min şefa'etê bikî
Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşq bêjin esslat û selam
Kî dixwaze ji êgir bibe necat
bi eşq û şewq bêjin esslat

***

Hate ew mehbûb rehman errehîm
bi cemala xwe wî kir cîhan ne'îm
Dane hev mizgîn firîşte û melek
kete reqsê şa bû bi şewqê felek
Pir 'ecayib dît dêka Ehmed dîsa
Emîne xatûnê ew xeyrûl nîsa
Wê demê got Emînê bi heybet
hişê min çû pir ketim heyret

Min paşê sekir hêrî çûn kes nema
     min Taha ne dît ketim fikrê hema
 Li koşa kê ew çavê xwe bi min dê
     rûyê xwe fitilandî ber mala xwedê
 Bala xwe min da cemala wî heman
     li secdê dike niyazî muste'an
 Dilive liva xwe dike du'a
     min nizanî çî digot xeyrûl wera
 Paşê ez çûm nêzîkê min guhlêna
     wê demê min du'eya wî hilîna
 Banga xweda kir digot wî ya Ellah
     ey kerîm û ey rehîm û padîşah
 Ez şandim va dara mihnet
     baxîşîn min ya Îlahî ummet
 Taku siba li roja qiyametê
     seba vana nekşînim ez zehmetê
 Bang xweda fikir digot bi himmet
     umeetê wa ummetê wa ummet
 Carekê bala xwe bidin ehlî beser
     bi însaf li vî tiştî bikin nezer
 Çaxa bû pirsê li ummet bira
     xêre tu nakî sunneta xeyrûl wera
 Hîn î me'sûm bû digot wî ummet
     tuyê kal bibî û dîsa bikî sunnet
 Bi hürmeta wî hebîbî ey xweda
     me li mehşerê ji wî meke cida

Seba xatirê enbiya û ewliya
mexfîret ke me û muminan gişta
Dayîk û bav û biryan ecme'în
cîran û ixwanên me û muslîmîn
Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşq bêjin esselet û selam

* * *

Bala xwe pê de çona bû ey hemam
seba xatirê Mistefa bilind meqam
Şeva ew zata bûye ey bi wefa
kaînata pevda kir zewq û sefa
Wê şevê ezman kete zînet
seba xatirê wî şahê ummet
Wê şevê lêket defa nibûwetê
xelk û 'alem hate der ji zehmetê
Wê şevê barî barana rehmetê
cîhan derket wê çaxê ji zulmetê
Wê şevê hat xudanê dewletê
Ins û Cin wî anî der ji mihnetê
Wê şevê ridwan û hûr bûn şadîman
BiHuşta Firdos xemilandin heman
Wê şevê pût û perest bûn sernegûn
dînê xerab pev de xerabûn û çûn
Wê şevê cîhan bû çawîr çîman
dar û ber wê çaxê çîçek dan heman

Wê şevê deriyê Bihuştê vekirin
     firîştâ Şeytan tev recim kirin
 Wê şevê Ke'ba şerîf kir pir sefa
     seba xatirê Mihemed Mistefa
 Wê şevê xelk û 'alem qurbanê bûn
     ins û cin pev de hema hêyranê bûn
 Wê şevê nexwaşan dît gişan şîfa
     seba wî şahî kesî nedî cefa
 Wê şevê e'yanê Mekkê vê xîlaf
     hati bûn Ke'be wana dikir tewaf
 Secde kir Ke'bê wana dît xas û 'am
     ne hezî kevirekî xwe kir xweş qiyam
 Çi hebû wan gişan da hev selam
     hîşev ji bo te xeyrûl enam
 Ke'bê bang kir wê şevê got nagihan
     vê şevê bû ji dayîkê roja cîhan
 Ummeta wî wê werin ew sef û sef
     xas û serqot wê bi min bikin tewaf
 Ji pût û perestan wê min pak bikin
     ji kifir û şirkê min xelas bikin
 Ji erşê e'la sedaka¹ din jî hat
     wê digot îşev bû fexrê kaînat
 Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
     bi eşq bêjin esslet û selem

الصدى . 1

Ya Rebî ya rehman tu xudan îhsan
    him xefûr û him xufran ya xaliq el ekwan
Şukir hezar carî ji te re ey barî
    tim subê û êvarê ya heq û ya deyyan
Bi heqê pêxember bû ji min re sirûr
    te şand ew rehber canê min bi qurban
Li mehşerê xweda min ji wî meke cida
    bin senceqa wî de heşir bike ya rehman
Bû eşrefê gişan mefxer enbiya
    bi roniyê bû ron zemîn û ezman
Serwerê selatul lah Al Resûlullah
    bû xêrê xelqillah hat jê re quraan
Bang ke Bavê Sma'îl bi min bike naîl
    ya reb ez im xafil ji derdê min ra derman

Mefxer mewcûdat Mihemed Mistefa selewat

Ey birayê min hele vir de were
bi rêka nefis û hewayê de mere
Mu'cîzata wî şahî zani be tu
masîwayê derxîne ji dilê xwe
Xwedê çi mu'cîze da wî pakîzat
ew xudan qedra mezin bilind sîfat
Medîha wî kir seke rebil 'alemîm
got tu li ser exlaqekî pir 'ezîm
Fexrê cîhan çaxa gihîşt sala çelî
nûra nibûwetê lê bû mincelî
Bi ayet jê re quraan dahat
aşîkare bû jê re pir mu'cîzat
Sersiya xwe tune bû ey nazenîn
nekete serzemînê resmê şahê emîn
Govdê xwe pev de ji nûrê bû ji nûr
sersî li nûrê nabe nake zihûr
Li hafa serê wî her çax û zeman
perçakî 'ewran lê dikir sayban
Kû de teşrîf wî dikir diçû vê re
li hafa fexrê cîhan ey bira
Çaxa dilivî liva xwe şêrîn
dîhezî hêv û roj li ezmên

Bi nûra diranê wek enco hemîn
biketa derzî bi şev dihate dîn
Bi porê herîr dibû gêncê hêja
wekî misk û 'enberê xweş bîn dida
Ger xûh bida jî dihat bîna gulê
diherikî bîna xweş dera ku lê
Bi roniya sîngê kîbar şeva reşê
kal û can dere kû li pê dimeşê
Çand xurmak li cihekî şahê cîhan
gava çand vê re ketê meywe heman
Keviran zikir kir bi fermana xwedê
'alemê di pença wî şahî de dî
Bû du perçe li ezmên hêva zerê
bi îşareta wî heq pêxemberî
Roj çû ava du'a kir Taha el emîn
hate der şewqa rojê da serzemîn
Di nava pença wî de herikî aveka sar
herikî eşhaba avdaz kir vexwar
Heywan û keviran jî deng kir vê re
dar û ber bervê dihat wî bang kira
Wî vekir çavê Qutade û Elî
êşa xwe çê bû nûr bû muncelî
Em giş qûlê wî ne ew şahê me ye
di nîvê dil de ew hêva me ye
Her du 'alem bi wî iftîxar dikin
xelk û 'alem canê xwe fîda dikin

Paşî netê mu'cîza wî bi şora
     ez nikanim hewaldim gişan bira
 Çinkî vê hed û hesab in ey peder
     min xeber da ji we re pir muxteser
 Were hewaldan heya qiyamet
     mu'cîzatên wî şahî paşî nehat
 Ya Îlahî bi heqê Mihemed
     bi hürmeta wî hebîbî ey xweda
 Ya Îlahî bi hürmeta mewlîda
     serwerê 'alem me jê meke cida
 Ya Îlahî bi heqî tev enbiya
     bi rehîma xwe mexfîret ke me gişan
 Ya Îlahî bi heqê lewî û qelem
     bi hürmeta xudanê tac û 'elem
 Ya Îlahî bi heqê Taha El Emîn
     me xelas bike ji Şeytanê le'în
 Ya Îlahî bi heqê rûhê Resûl
     bi fedla xwe lava me bike qebûl
 Ya Îlahî bi heqê beytûl hêram
     bi heqê pêxember bilind meqam
 Ya Îlahî bi heqê giş aşiqan
     bi heqê tev ewliya û sadîqan
 Me gunehkaran tu me 'asî qûla
     tu xelas ke ji qeda ji bela
 Bibore gunehê me cema'et
     bi lutfa xwe li me were merhemet

Pir qusûr û pir xeta ne û pir ze'îf
     qusûra me gişan bibore ya letîf
 Û dîsa yê mewlîd xwendin dide
     lê were rehmê bi fedla xwe xweda
 Sewaba vê mewlîdê tu ya Îlah
     baxîşîn rûhê hebîbê kibriya
 Baxîşîn Erwa'hên giştî enbiya
     baxîşîn erwa'hê eşaban gişa
 Bi hürmeta wî hebîb ey xweda
     xaseten ev mewlîda xwendin daye
 Riswa meke me ze'îfa ya Îlah
     me li mehşerê ji wî meke cuda
 Ey xuda ji te re pir hemd û sena
     ey kerîm û ey rehîm û padîşah
 Tu qusûra me ze'îfan bibaxşîne
     rehma te vê paşî ye ya rebbena
 Ez rica dikim min 'aciz kêmîrî
     dilê me ji masîwayî pak bikî
 Bavê Smaîl feqîr e pir xeta
     bike ji ummeta pêxemberî
 Selewat li rûhê xeyrûl enam
     bibore li min tu xudan fedl û 'eta
 Ew li ser pêxemberan û enbiya
     ew li ser eşab û alî wî gişan
 Sed hezaran şukir û minnet li xîtam
     ji xwedê re vê hesab dayîm mudam

Ey birayê min eger tu salîh e
bixwîne ji rûhê min re Fatîhe
Kî dixwaze ji xwedê bilind meqam
bi eşq bêjin eslat û salam

* * *

Helandim ez wan çavên te	şewitandim van navê te
Canim qurban bejna te	şefa'et ya resûlellah
Çi xweş e navê te şêrîn	hebîbê mino nazenîn
Gunehkar im û pir miskîn	şefa'et ya resûlellah
Cemala te ya nûranî	bûyê mehbûbê vî canî
Va pir qusûr û nuqsanî	şefa'et ya resûlellah
Xwedê zane bi sewdayê	ez bûm mecnûnê
leylayê	
Li derdê min bike dewayê	şefa'et ya resûlellah
Şan û qudreta siltanê	"elem neşreñ leke ¹ " zanê
Yasîn û taha kir qesem	bi navê te û muhterem
Meded siltanê bi kerem	şefa'et ya resûlellah
Tu yî mefxerê enbiya	tu yî serwerê giya
Tu yî penaha 'asêya	şefa'et ya resûlellah
Tu yî ew siltanê kewnên	tu yî bavê Hesen û Husên
Tu yî îmamê heremên	şefa'et ya resûlellah

الم نشرح لك .¹

Hawar dikim hezar carî
Xelas ke min gunhkarî

Hezkiriyê çar yar im ez
Xizan û şermezar im ez

Bavê Sma'îl selatê tu wîne
Li ser eshâba şev û roj

siba li dergeha barî
şefa'et ya resûlellah

dîlê xandan im ez
şefa'et ya resûlellah

li ser şeffî'ê xwe
şefa'et ya resûlellah

Esslat û wsselam
li ser te ezbenî ya Resûlullah

Esslat û selem li ser te

ya hebîbê me û hebîbê xwedê

Esslat û selem li ser te

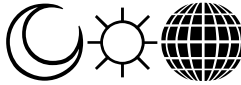
ezbenî ya nûra erşa xwedê

Esslat û selem li ser te

ezbenî ya destpêka xelqê xwedê û xitma pêxemberên xwedê

Esslat û selem li ser te

ya serwerê ewwelîn û axîrîn

Telqîna Miriyan

Bi tevahî, li gor bawerî û adetên mislimanan, gava ku mirov dimre, tê şuştin, kefenkirin, binaxkirin û paşê tê telqînkirin. Telqîn jî piştî veşartinê li ser gorê ji hêla xoce yan şêxekî olî ve tê xwendin.

Telqîn bi xwe lave, gotin û zînine olî ne, li her deverekê û li gor her rêolekê (mezheb), pihindik, ji hev cuda dibin. Lê belê ew bi tevahî di çarçewa zanîna olî ya derbasbûna miriyan bo cîhana din de digere. Mebest jê ew e, ku kesê mirî bersiva pirsên herdu firîşteyên hesabê gorê (Enker û Nekîr) bi şêweyekî rast bide, û ol û baweriyên xwe yê mislimantiyê yê jiyana xwe ya dinyayê diyar bike.

Telqîn ne ferza û ne jî sinet e, ew di dema pêxember de tine bû. Loma jî deqeke yeksane û hevgirtî ji telqînê re nîne. Lê belê bi tevahî, xwendina wê bûye adeteke cihgirtî, naverok û mebest wê jî li hemî deveran pir nêzîk hev dibin. Ê li navça me -Efrîn- bi piranî ev herdu deqên jêrîn li ser gora mirî tên gotin, telqînek ji mezinan re heye, yek jî nemaze ji miriyê zarok re ye.

Me ev herdu deq ji pirtûkeke kevin wergirtin û wergerandin Kurmancî. Hêviya me ew e, ku xoceyên me telqîna miriyên me bi Kurmancî bikin. Çima na!? Madam Tirk, Ereb û Ecem erkên xwe yê olî bi zimanên xwe dikin, ma çima emê jî wan erkan, û di nav de rêwresmên Telqînê, bi zimanê xwe nebêjin!? Nemaze jî, ew ji hêla millet ve û ji aliyê olî ve jî tê qebûlkirin, û bêguman wê cihê razîbûn û spasîyê be jî.

Dr.Mihemed Ebdo Elî

Telqîna Mirîyan

Bi Navê Xwedayê Mihirbanê Dilovan

Ji Xwedayê gewre pêve tu Xwedê tunene, hezretî Mihemed pêxemberê Xwedê ye. Xweda yek e, bi tenê û bê heval e, arzî ya wî ye, malavabûn ji wî re ye, ew zindî dike û dimrîne, çêxwazî di destê wî de ye û li ser hertiştêkî serdar e.

Xwedayê gewre di Qurana xwe ya pîroz de gotiye: ((Her nefsek wê mirinê bibîne, winê berdêla karê xwe jî li roja qiyametê bibînin, kî ji êgir hat dûrxistin û derbas bihuştê bû, serkeftî dibe. Xwaşiya jiyana vê cîhanê tenê ya nefsgirtinê ye. Yê li ba we xelas dibe, lê yê li ba Xwedê dimîne. Ji bilî heyîna Xwedê her tiştêk fanî ye, destlat a wî ye û winê li wî jî vezerin. Hertişt li ser zemînê wêran dibe, tenê Xwedayê te yê gewre û bi rûmet dimîne. Tuyê bimirî, ew jî wê bimirin, winê li roja qiyametê li ba Xwedayê xwe bibin dozdarên hev)).

Ey evdalê/evdala Xwedê

تلقين متوفي

بسم الله الرحمن الرحيم

لا إله إلا الله محمد رسول الله، لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد يحيي ويميت، بيده الخير وهو على كل شيء قدير.

قال تعالى: ((كل نفس ذائقة الموت، وإنما توفون أجوركم يوم القيامة، فمن زحزح عن النار وأدخل الجنة فقد فاز، وما الحياة الدنيا إلا متاع الغرور. ما عندكم ينفد وما عند الله باق. كل شيء هالك إلا وجهه، له الحكم وإليه ترجعون. كل من عليها فان ويبقى وجه ربك ذو الجلال والإكرام. إنك ميت وإنهم ميتون، ثم إنكم يوم القيامة عند ربكم تختصمون)).

يا عبدالله ابن أمة الله، اذكر العهد الذي خرجت عليه من دار الدنيا إلى دار الآخرة، وهو شهادة:

أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله، وأن

kurê/keça evdala Xwedê, ew soz û peymanana ku tu li ser wê ji cîhanê derketî û pê diçî warê axretê bibîr wîne û bi zimanekî zelal bêje: Ji bilî Xwedê tu Xwedê tunene û hezretî Mihemed pêxemberê Xwedê ye, bihuşt, agir, mirin û gor rast in, Munker û Nekîr rastî ne, pirs û bersiv, hesab û mîzan, gunevedan û lêborîn, hêwzoyê kewserê û pira siratê jî rastî ne, hêşira mirov û dîtina bawermendan ji Xweda re di bihuştê de rast in, hatina qiyametê û vejandina kesên di goran de rastîne bêguman in. Tu bi Xwedê wek yek Xwedê bawer dikî, bi ola Îslamê û bi hezretî Mihemed jî, nimêj û silava Xweda lê be, wek şande û pêxember, razî bûyî.

Ev warê yekê ye ji warên axretê, û warê dawî ye ji warên cîhana fanî. Xwedê di pirtûka xwe ya hêja û pîroz de gotîye: ((Me win ji axê afirandin, emê we lê vegeştînin û careke din ji bo vejînê û hesêb jê derînin)).

Ey evdalê/evdala Xwedê,

الجنة حق، وأن النار حق، وأن الموت حق، وأن القبر حق، وأن منكرًا ونكيرًا حق، وأن السؤال حق، وأن الجواب حق، وأن الحساب حق، وأن الميزان حق، وأن القصاص حق، وأن الحوض حق، وأن الشفاعة حق، وأن الصراط حق، وأن الحشر حق، وأن رؤية الله تعالى في الجنة للمؤمنين حق، وأن الساعة آتية لا ريب فيها، وأن الله يبعث من في القبور، وأنك رضيت بالله ربا واحدا، وبالإسلام دينًا، وبمحمد صلى الله عليه وسلم رسولًا ونبيًا.

هذا أول منزل من منازل الآخرة وأخر منزل من منازل الدنيا الفانية. كما قال الله تعالى في محكم كتابه العزيز الحكيم:

((منها خلقناكم، وفيها نعيدكم، ومنها نخرجكم تارة أخرى)).

الآن يأتيك الملكان الكريمان الموكلان المحاسبان، فلا يفزعاك، ولا يروعاك، ولا يهولاك،

niha du firîşteyên hesêb ên pîroz wê werin ba te, ji wan metirse, bêzar mebe, ew afrande ne ji afrandeyên Xwedê, eger ji te pirsîn û gotin: Xwedayê te kî ye? Pêxemberê te kî ye? ol, îmam, qulbe û birayên te kî ne?

Bê tirs bêje: Xwedayê gewre Xwedayê min e, hezretî Mihemed pêxemberê min e, Îslam ola min e, Quran îmama min e, Ke'be qulba min e, bawermend û misliman hemî birayên min in, ez li ser wê afirîme, li ser wê jîya me û li ser wê jî mirime, bi ya Xwedayê gewre tuyê li ser wan jî werî vejandin û dilrihet bibî.

Xweda te li ser gotina rast rawestîne, ((Xweda mirovê bawermend li jiyânê û axretê li ser gotina rast radiwestîne, setemkaran rêwindayî dike û çî bixawze wî dike)). Ey nefsa dilrihet, bi dilekî razî li Xwedêyê xwe vegere û derbas be nava perestvan û bihuşta min a bilind û rengîn.

فإنهما خلق من خلق الله تعالى، فإذا سألاك: من ربك، ومن نبيك، وما إمامك، وما دينك، وما قبلك، وما إخوانك؟

فقل: الله ربي، ومحمد نبي، والقرآن إمامي، والكعبة قبلتي، والإسلام ديني، والمؤمنون والمسلمون كلهم إخواني، على ذلك خلقت، وعلى ذلك حبيبت، وعلى ذلك مت، وعلى ذلك تبعث إن شاء الله تعالى وأنت من الأمنين.

ثبتك الله بالقول الثابت ، ((يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت في الحياة الدنيا وفي الآخرة ويضلل الله الظالمين ويفعل الله ما يشاء)). يا أيتها النفس المطمئنة، ارجعي إلى ربك راضية مرضية فادخلي في عبادي وادخلي جنتي.

Telqîna Zarokan

Bi Navê Xudayê Mihirbanê Dilovan

Ji Xwedê pêve tu Xwedê tunene, hezretî Mihemed jî pêxemberê Xwedê ye. Ew bi tenê û bê heval e, arzû ya wî ye, malavabûn ji wî re ye, zindî dike û dimrîne, jîndar e û li ser hertiştêkî jî serdar e.

Xwedêwo, ev zarokê ku hîn hişdar nebûye, pênuşan li ser ne kirine, şaşî û guneh wernegirtine, te bi dilovaniya xwe afirand û bi vîna xwe mirand, ew jî ji perestvanên te yên çêxaz e, Xwedawo tu wî ji dê û bavên wî re bikî pêşber, saman, lêbordar û lêborxwaz, û bi wî qezenca wan giran bikî, dereca wan bilind bikî û tebatê bi ser dilên wan de berdî. Xwedawo ta dê û bavên wî dikevin bihuştê û dilxwaziyên xwe, tu wî li ber deriyê bihuştaxwa bikî bendewar.

Gelî amadeyan, dilovaniya

تلقين طفل متوفي

بسم الله الرحمن الرحيم

لا إله إلا الله محمد رسول الله. لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك، وله الحمد، يحيي ويميت، وهو حي وهو على كل شيء قدير.

اللهم وهذا الطفل الذي لم يبلغ الأحلام، ولم تجر عليه الأقلام، ولم يكتسب الخطايا والآثام، خلقتة برحمتك وتوفيتة بإرادتك، وهو من عبادك الصالحين، اللهم اجعله قرطاً لأبويه وسلفاً، وذخراً، واعتباراً، ومشجعاً لهما، وثقل اللهم أجرهما، وارفع به درجاتهما، وأفرغ الصبر على قلوبهم. اللهم اجعله مهبطاً إلى باب جنتك حتى يدخلها أبواه فيها وينال ما يتمنياه.

يا معشر الحاضرين رحمكم الله، جعل الله حطامنا وحطامكم في

<p>Xwedê li we be, Xwedê termê me û we bigihîn cihê herî bilind, sewaba seabirdaran bike para me, û Xwedê li gunehên me û we tevan bibore.</p> <p>Xwedêwo tu li miriyên bawermend û mislimanan biborî. Xwedêwo tu gorên wan ron, fere, rûgeş, bişahî û dilşa bikî û li xelkê goristanan biborî. Tu xudan î, tu Xwedê yî, lêbordarî, dilovanî, bawermend di bihuştê de herdem navê te yê gewre hildidin, silava wan jî "selam" e, lava wan a dawîn jî: Pesin û spasî ji Xwedayê cîhanê re.</p>	<p>أعلى عليين، وأثابنا وأياكم ثواب الصابرين، وغفر الله لنا ولكم أجمعين.</p> <p>اللهم اغفر لأهل القبور من المؤمنين والمؤمنات، والمسلمين والمسلمات أجمعين، وأجعل اللهم في قبورهم الضياء والنور، والفسحة والسرور، والبهجة والمغفرة على أهل القبور. إنك ملك رب غفور رحيم، دعواهم فيها سبحانه اللهم وتحيتهم فيها سلام وآخر دعواهم أن الحمد لله رب العالمين.</p>
---	--

<p>Lava piştî telqînê</p> <p>Xwedawo.. Xoşhevalê bêkesawo, tu her heyî, herdem li ba me yî. Xwedawo tu tenêbûna me û wî hêsan bikî, li xerîbiya me û wî dilovan bî, gotina rast jê re bêjî, me jî ji riya rast dernexî, li kêmaniyên</p>	<p>دعاء بعد التلقين</p> <p>اللهم يا أنيس كل وحيد، ويا حاضرا ليس يغيب، انس وحدتنا ووحده، وارحم غربتنا وغربته، ولقنه حجته، ولا تفتنا بعده، واغفر لنا</p>
---	---

me û wî biborî ya Xwedayê gerdûnê.

Xwedawo.. Eger ew çêkar bû, çêkariyên wî pir bike, û eger gunehkar bû li gunehên wî bibore.

Xwedawo.. Li wî dilovan be, wî biparêzî, lê biborî, warê wî di bihuştê de bilind bikî, dergeh û gora wî fere bikî, bi avê, berfê û zîpikan bişoyî, wekî çawa kirasê sipî ji qirêjê pak dibe tu wî ji gunehan pak bikî, maleka ji mala wî çêtir, xudanine ji xudiyên wî çêtir bidê, wî derbas bihuştê bikî û ji eşa gorê û eşa êgir biparêzî.

Selwata Xwedê li seydayê me Mihemed û mal û hemû dostên wî be.

Ji bo hezretî pêxemberê Mistefa, malbata wî, dostên wî, giyanê miriyên me û miriyên bawermendan, bi taybetî jî ji bo giyanê miriyê me yê dilovanî El-Faaatîhe...

وله يارب العالمين.

اللهم إن كان محسنا فزد في حسناته، وإن كان مسيئا فتجاوز عن سيئاته.

اللهم ارحمه وعافه واعف عنه، وأكرم نزله ووسع مدخله، واغسله بالماء والثلج والبرد، ونقه من الخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس، وأبدله دارا خيرا من داره، وأهلا خيرا من أهله، وأدخله الجنة، وأعدّه من عذاب القبر ومن عذاب النار.

وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين.

إلى حضرة النبي المصطفى وآله وأصحابه وإلى أرواح أمواتنا وأموات المؤمنين وخاصة روح المرحوم الفاتحة.

=====

**Di malpera Yek-Dem, meha Cotmehê 2024.Z- 2636.K
de, hate weşandin**

www.yek-dem.net

info@yek-dem.net

دہ

کتابا مولدی شریف بزمانی کرمانجی و ظریف

آرا

منلابی زویی گرا

شیخ علی عمر منلا علی

حقى طبعى ژى مؤلف را محفوظه

۱۳۶۷

بلبل ۱۳۶۷ سالی هجرتی

قیمتا حر نسخه کی ۱۵۰ قروش سوروی به

مطبعة اراکس : حلب (سوریا) شارع التل